

M. Norder

Gemeente Den Haag

Retouradres: Postbus 12 600, 2500 DJ Den Haag

Aan: de Commissie Stedelijke ontwikkeling en Ruimtelijke
Ordering

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

DSO/2008.3588 - RIS 160925

Doorkiesnummer

070 - 35 32852/35 32966

E-mailadres

Aantal bijlagen

Datum

30 januari 2009

Onderwerp

voortgangsbericht Inhaalslag Handhaving

Inleiding

Met dit voortgangsbericht informeer ik u over de voortgang van het project Inhaalslag Handhaving. Hieronder vallen de wijken Laakkwartier, Spoorwijk en Molenwijk. Het betreft hier een jaaroverzicht. De cijfers in dit voortgangsbericht geven het totaal weer van de resultaten van de start in Laak vanaf april 2007 tot juli 2008. Naar verwachting is het project eind 2008 in Laak gereed. Op basis van de eindresultaten is het mogelijk om conclusies te trekken en een vergelijking te maken met de resultaten uit andere wijken.

Een eerste conclusie is al wel dat in Laak naar aanleiding van de digitale schouw veel meer adressen ook daadwerkelijk moesten worden bezocht. In Regentesse-/Valkenboschkwartier en Rustenburg/Oostbroek was er aanleiding om 1/3 van het totaal aantal adressen te bezoeken. In Laak is dat 2/3. Reden hiervoor is dat de GBA in deze wijk na de digitale schouw daarvoor aanleiding heeft gegeven. Het GBA is een belangrijke bron in het administratief vooronderzoek. De op het adres ingeschreven personen blijken er in de praktijk vaak niet te wonen. Dit houdt regelmatig verband met fraude; fraude met uitkeringen, studiefinanciering of toeslagen. Door de integrale aanpak van het project kan deze fraude worden opgespoord en gesanctioneerd. Iets wat zonder een integrale aanpak niet mogelijk zou zijn. Hier ligt duidelijk de meerwaarde van het project, ook in financiële zin.

Belangrijk is en blijft dat het project een gunstig effect op het gevoel van veiligheid en leefbaarheid heeft gehad, hetgeen bevestigd wordt door de wijkagenten en bewoners. In de wijk Laak is het contact met bewoners goed. Door middel van een informatieavond en folders zijn zij op de hoogte gebracht over het project.

Inlichtingen bij

Bewoners weten waar zij melding kunnen doen van overlastgevende, gevaarlijke panden. Nu het project enige tijd actief is in de wijk, worden de inspecteurs regelmatig herkend, en ook aangesproken door de bewoners.

De samenwerking met de politie verloopt goed. Er is regelmatig contact en er wordt intensief samengewerkt. Wanneer nodig staat de politie paraat. Ook wordt de politie op de hoogte gehouden over waar de inspecteurs precies aan het werk zijn, zodat zij bij eventuele calamiteiten snel ter plaatse kunnen zijn.

In dit voortgangsbericht kom ik ook terug op de resultaten die in het afgelopen jaar behaald zijn in de beheerfase. Het gaat hier om de wijken Rustenburg/Oostbroek en Regentesse-/Valkenboskwartier.

Doelstellingen Inhaalslag handhaving

Het college wil een veilige en leefbare woonomgeving voor de inwoners van Den Haag kunnen waarborgen. Dat is de reden dat het project Inhaalslag Handhaving in een aantal wijken wordt uitgevoerd. De wijken waar de Inhaalslag actief is, zijn wijken die door een stapeling van oorzaken onder druk staan.

De taken van het project Inhaalslag Handhaving richten zich op de beperking van overlast en veiligheidsrisico's door het gebruik van panden. De taken zijn:

- de opsporing en aanpak van onrechtmatig wonen (over- en illegale bewoning, inclusief illegale kamerverhuur);
- de controle van personalia van bewoners van deze panden, afgezet tegen de gegevens in de gemeentelijke basisadministratie; het zonodig verrichten van nader onderzoek en het opleggen van administratieve sancties;
- de aanpak van ernstige onderhoudsgebreken van panden, niet zijnde de "rotte kiezen" zoals vastgelegd in het collegebesluit d.d. 15 februari 2005;
- de controle van bedrijven als bedoeld in de Wet Milieubeheer en horecagelegenheden en het optreden daartegen indien niet aan de ter zake vigerende regelgeving wordt voldaan, en
- het onderzoek naar en optreden tegen misbruik c.q. oneigenlijk gebruik van sociale voorzieningen.

Werkwijze van het project

De bovengenoemde taken worden uitgevoerd door een integrale projectorganisatie. Deelnemende diensten zijn: Dienst Stedelijke Ontwikkeling (DSO), Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid (DSZW), Dienst Stadsbeheer (DSB), Dienst Burgerzaken (DBZ), Bestuursdienst (BSD) en Brandweer (BRW). Met de politie bestaat een structurele samenwerking. De projectorganisatie bestaat uit 43,6 fte, van alle diensten voor de gebieden Regentes/Valkenbos, Rustenburg/Oostbroek en Laak.

Deze integrale aanpak is nog steeds uniek binnen de gemeente Den Haag en daarbuiten. Door de combinatie van kennis worden onregelmatigheden opgespoord, die een dienst alleen niet had kunnen ontdekken. Als na die opsporing dan ook een gecombineerde aanpak volgt, kunnen fraudeurs de dans niet meer ontspringen.

De frontoffice medewerkers (circa 20) houden zich bezig met decontroles aan de deur. De backoffice medewerkers (circa 20) zijn verantwoordelijk voor de juridische maatregelen.

Hoe wordt die kennis vergaard? De betrokken diensten beschikken over informatie per adres. Die beschikbare informatie wordt digitaal verzameld. Per adres worden “verschillen” zichtbaar. Bijvoorbeeld: het is een eengezins(portiek)woning en er staan zes alleenstaanden ingeschreven. Dit kan duiden op onrechtmatige bewoning. Op die manier wordt van het totale aantal adressen in een wijk een selectie van te bezoeken adressen gemaakt.

De adressen worden bezocht door een integraal team, bestaande uit twee of drie frontoffice medewerkers. Het team wordt samengesteld afhankelijk van de uitkomsten van de digitale schouw. Meest voorkomende samenstelling is een team van twee DSO medewerkers, of van 1 DSO medewerker en 1 DBZ medewerker. De medewerkers van DSZW sluiten aan indien nodig.

Het team neemt bij de controle een uitdraai mee van de beschikbare informatie van het pand. De medewerkers bellen aan en vragen toestemming om de woning te controleren. Als de bewoner niet thuis is, wordt een briefje achtergelaten met het verzoek om een afspraak te maken. Of medewerkers proberen het later nog een keer. De meeste bewoners werken vrijwillig mee aan de controle. Werken bewoners niet mee, en bestaat het vermoeden van een onregelmatige situatie (op basis van eigen informatie en informatie uit de buurt), dan betreden de medewerkers op een later moment de woning alsnog met gebruik van een machtiging. Gemiddeld controleren de medewerkers zo'n 200 adressen per week, waarbij nog niet de vergeefse bezoeken zijn meegerekend.

De frontoffice medewerkers maken van de controle verslag op. De backoffice medewerkers beoordelen dit verslag en leggen zonodig juridische maatregelen op.

Ingeval van onrechtmatige bewoning krijgen eigenaren meestal de gelegenheid om binnen een bepaalde termijn de woning weer te gebruiken conform de regels. Als die termijn is verstreken, controleert een team of hieraan is voldaan. Is dat niet het geval, dan wordt een dwangsom opgelegd of wordt het pand gesloten. Wordt hennep aangetroffen, dan wordt het pand meestal direct gesloten en verzegeld. Bij andere onregelmatigheden is directe sluiting niet vaak nodig, zie ook de vorige voortgangsrapportage (RIS 149830).

Bewoners die niet of verkeerd zijn ingeschreven in de GBA, krijgen daarvan bericht en hen wordt verzocht zich alsnog op het juiste adres in te schrijven. De medewerker DBZ kan op verzoek de betreffende bewoner ook direct inschrijven op het adres waar hij/zij wordt aangetroffen. Reageren bewoners niet, dan wordt onderzoek verricht. Na het volgen van de daarvoor geldende procedure kan dat uiteindelijk tot een uitschrijving leiden.

Ingeval van een vermoeden van uitkeringsfraude, start de backoffice medewerker de daarvoor geldende procedure. Dit heeft een aanpassing of beëindiging van de uitkering tot gevolg. Ten onrechte uitgekeerde bedragen worden teruggevorderd. In enkele gevallen wordt een maatregel (soort boete) opgelegd.

Uit de digitale schouw blijkt het pand aan de Laakkade (een dubbelbovenhuis) administratief leeg te staan. Er zouden sinds 2006 geen bewoners meer wonen. Omdat inspecteurs 's avonds licht zien branden, lijkt het erop dat het pand wel wordt bewoond.

Na diverse keren tevergeefs te hebben aangebeld, bellen drie frontoffice medewerkers (2 van DSO, 1 van DBZ) op 1 oktober 2008 's avonds om 21.00 uur weer aan. De medewerkers hebben een machtiging tot binnentreden en worden dus vergezeld door de politie. Er wordt open gedaan door Dhr X. Dhr X laat de drie medewerkers vrijwillig binnen. Hij blijkt al jaren op de 1^e etage te wonen. Zijn vriendin is ook aanwezig. Dhr X staat niet ingeschreven in de GBA omdat hij "financiële problemen had" en hij wil niet dat zijn ex-vrouw hem kan vinden. De medewerker DBZ legt dhr X uit dat hij er verstandig aan doet zich toch in te schrijven, omdat hij dan bijv. voor zijn recht op AOW kan aantonen dat hij gedurende lange tijd in Nederland woonachtig is geweest. De medewerker DBZ geeft ook aan dat op verzoek deze inschrijving in de GBA "geheim" kan blijven (niet zichtbaar voor derden).

Net op het moment dat lijkt of alles hiermee in orde is, waarschuwt de DSO medewerker de medewerker van DBZ. Op de zolderetage heeft hij een hennepkwekerij aangetroffen. Waar voorheen een slaapkamer was, staan nu potten met aarde, er hangen warmte lampen, er is een afzuigunit, er staan 2 koolstoffilters. Een ravage. De douche is tevens in gebruik als ventilatieruimte voor de kwekerij. Er is een gat in de muur gemaakt. Dhr X ontkent eerst dat hij er iets van af weet (hij zou deze ruimte hebben verhuurd), maar later erkent dhr X dat hij weet dat er op zolder een kwekerij is. Dhr X heeft geknoeid met de elektra. De kabels kunnen de warmte niet aan en er is reëel brandgevaar. Eneco wordt gebeld en die nemen de elektrameter in beslag omdat er een vermoeden is van fraude met de meter. Gas en elektra wordt afgesloten en wordt pas weer aangesloten als aan de financiële verplichtingen is voldaan. De politie handelt de kwestie verder af. De inspecteurs maken de volgende dag een uitgebreid verslag op. De backoffice verstuurt een dwangsombesluit. Dhr. X moet binnen 3 weken de zolderkamer weer geschikt maken voor bewoning. Anders verbeurt hij een dwangsom van € 12.500,00.

Resultaten per 1 april 2007 tot en met 1 juli 2008.

In Laak bevinden zich 18.382 adressen waarvan 16.696 woningen en 1.686 niet woningen (winkels en bedrijven). Voor het plannen van de controles hebben we de wijk in 5 deelgebieden verdeeld.

In de maanden april 2007 tot juli 2008 zijn er 16.509 adressen digitaal gecontroleerd.

Bij 11.057 adressen gaf de uitkomst van de schouw aanleiding om een bezoek aan het pand te brengen. Hiervan zijn 8.265 bezoeken afgelegd.

Meer specifiek de resultaten per taakstelling:

Algemeen

Adressen te controleren na schouw	11.057
Adressen gecontroleerd door integraal team	8.265

Onrechtmatig Wonen – DSO

Woningen na controle geen actie (DSO)	7.895
Woningen na controle wel actie	522

Hennep – DSO

Hennep	105
--------	-----

Gemeentelijke Basisadministratie – DBZ

Adressen gecontroleerd	2.008
Adresgegevens nader onderzoek	1.158

Adressen gewijzigd in GBA na actie:

- Ambtshalve verhuizingen	220
- Verhuisaangifte door burger	149
- Inschrijving na huisbezoek	122
- Vertrokken naar het buitenland	61

Wet Milieubeheer – DSB

Adressen gecontroleerd	121
Adressen na controle geen actie	76
Bedrijven/instellingen wel actie	45

Horeca - BRW + DSB

Bedrijven gecontroleerd (integraal)	96
Bedrijven na controle geen actie DSB	92
Bedrijven wel actie DSB	4
Bedrijven na controle geen actie BRW	36
Bedrijven wel actie BRW	13

Bijstandsfraude – SZW **

Uitkeringsgerechtigden gecontroleerd	1.343
Uitkeringen geen actie	1.088
Uitkeringen wel actie	
- waarvan beëindigd	71
- aanpassing/vermindering	20
- Nog in behandeling	66
Fraudebedrag in €	407.411,94
Maatregelenbedrag in €	15.324,00

*Met 'actie' wordt bedoeld elke vorm van communicatie tussen burgers en één van de diensten van de gemeente Den Haag ten einde overtredingen van de geldende wet- en regelgeving op te heffen.

**SZW: Cijfers hebben zowel betrekking op beheerfase als Laak totaal. In een aantal gevallen is de zaak nog in behandeling. Dit komt omdat bij een vermoeden van fraude doorgaans aanvullend onderzoek gedaan moet worden achter de schermen. Het resultaat van deze lopende onderzoeken komt alsnog in terug in de eindrapportage.

Volgens de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI) levert een beëindigde uitkering een gemiddelde besparing op van €12.500,00. Op basis hiervan bedraagt de (fictieve) besparing circa $71 \times €12.500,00 = €887.500,00$.

Hennepplantages

Er zijn in de wijk Laak 105 hennepplantages door de Inhaalslag ontdekt. Door de succesvolle aanpak van hennep vragen Eneco en /of de politie de medewerkers van de Inhaalslag regelmatig om ook buiten de inhaalslaggebieden controles op hennepplantages uit te voeren. Hierdoor zijn met medewerking van de inhaalslag in het eerste halfjaar van 2008 meer dan 100 plantages ontmanteld in de hele stad.

Klachten

Ondanks het grote aantal controles dat in het afgelopen jaar is uitgevoerd door de verschillende teams, is er in het afgelopen jaar slechts 1 klacht binnengekomen met betrekking tot de werkwijze van het project.

Bevindingen Laak

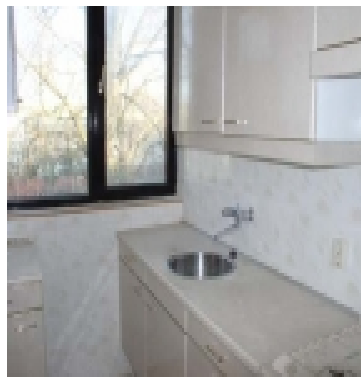
Van het totaal aantal gecontroleerde panden op de opsporing en aanpak van onrechtmatig wonen, blijkt dat 6,6% van de panden niet aan de geldende wet- en regelgeving voldoet. Hiermee wordt bedoeld over- en illegale bewoning, inclusief kamerverhuur (onzelfstandige bewoning).

Voor de controle van adresgegevens in de Gemeentelijke Basisadministratie van de Dienst Burgerzaken geldt dat er 1.158 adresgegevens nader onderzoek behoeft. Dit leidde voor een deel van de gevallen daadwerkelijk tot een adreswijziging. In een groot deel van de overige gevallen is de persoon met onbekende bestemming vertrokken (binnen- of buitenland).

Tevens blijkt uit de resultaten dat de controles van uitkeringsgerechtigden op basis van het bezoeken van panden veel informatie oplevert. Bij 11,6% van de gecontroleerde uitkeringsgerechtigden wordt nadere actie ondernomen. 71 uitkeringen zijn beëindigd, hetgeen een aanzienlijke besparing oplevert.

Afb. 1 pand tijdens 1^e controle Inhaalslag

Afb. 2. pand na aanschrijving Inhaalslag

Alle horecagelegenheden in de projectgebieden zijn inmiddels door de Dienst Stadsbeheer afdeling Gebruik Openbare Ruimte gecontroleerd. Voor 12 van de gecontroleerde horecagelegenheden zijn waarschuwingsbrieven in verband met brandveiligheid verstuurd. Dit is relatief gezien aanzienlijk minder dan in Regentesse-/Valkenboskwartier en Rustenburg/Oostbroek. Reden is dat de politie Laak de horecazaken al regelmatig controleert. Bij 4 van de gecontroleerde bedrijven en instellingen zijn op grond van de Wet Milieubeheer overtredingen geconstateerd.

Tussentijds kan wel geconcludeerd worden, dat door het verschil in woningvoorraad procentueel minder onrechtmatig wonen voorkomt in Laak dan in Regentesse-/Valkenboskwartier en Rustenburg/Oostbroek. In Laak blijkt de “vervuiling” in het GBA veel meer voor te komen. Deze vervuiling ontstaat niet alleen door laksheid of onwetendheid bij bewoners, maar bestaat vaak bewust. Bewoners schrijven zich in op een adres, omdat ze op dat adres bijvoorbeeld een uitkering ontvangen. In werkelijkheid blijkt de bewoner op een ander adres te wonen, en dus ten onrechte een uitkering of toeslag op de uitkering te ontvangen. Doordat in het project DSO, Burgerzaken en de Sociale Dienst samenwerken ontdekken we dit soort fraude en kunnen we die bestrijden. Tegelijkertijd wordt de GBA in overeenstemming gebracht met de werkelijkheid. Deze werkwijze is zeer arbeidsintensief en daarom pleit ik er met Tweede Kamerlid Pierre Heijnen bij de staatssecretaris voor om een bestuurlijke boete in te voeren voor het niet of verkeerd inschrijven in de GBA.

Eneco heeft een adres doorgegeven waar al 2 jaar lang geen energieverbruik is. Frontofficemedewerkers zien dat er 's avonds licht brandt en dat het pand wordt bewoond. Het pand (een dubbelbovenhuis) wordt op 1 oktober 2008 's avonds om 18.00 uur bezocht door twee frontofficemedewerkers (1 DSO, 1 DBZ), ENECO en de politie. De medewerkers zien dat er mensen thuis zijn, maar de deur wordt ook na een keer of 5 bellen en herhaaldelijk kloppen op de voordeur niet open gedaan. De DSO medewerker maakt de deur open m.b.v. een haakje via de brievenbus.

In het halletje voor de trap naar boven bevindt zich de meterkast. De DSO medewerker maakt de kast open en ziet gelijk dat het mis is. Gas en elektra dat in het verleden door ENECO was afgesloten, hebben de bewoners zelf op zeer brandgevaarlijke wijze weer aangelegd. De elektriciteitskabel is om de meter heen geleid, zodat er veel te veel spanning op staat. De gasleiding is met een PVC buis en tape afgekoppeld van de hoofdleiding. Dit had een explosie tot gevolg kunnen hebben. De ENECO medewerker sluit alles direct af. ENECO vordert indien mogelijk illegaal afgetapt gas en elektra van de eigenaar terug. De frontoffice medewerkers inspecteren verder nog de bovenwoning. Er wonen tijdelijk twee Poolse mannen die tegelijkertijd de woning verbouwen. De frontofficemedewerkers maken de volgende dag een verslag op. De backoffice beoordeelt het verslag. Vanwege de tijdelijke bewoning en de verbouwing wordt de woning op de lijst gezet om over een aantal maanden opnieuw te controleren.

Beheerfase REVA en RUOB

Nadat een wijk helemaal is gecontroleerd door het project Inhaalslag blijft die wijk in beheer. In de beheerfase wordt de integrale aanpak voortgezet en het bereikte handhavingsniveau gewaarborgd. Vanaf 1 april 2007 is de beheerfase van start gegaan in de afgeronde wijken Regentesse-/ Valkenboskwartier en Rustenburg/ Oostbroek. Er zijn door DSO 470 adressen bezocht, waarbij 38 adressen niet in orde bleken te zijn. Het gaat hier om zowel oude als nieuwe overtreders.

De brandweer heeft in totaal 195 controles uitgevoerd. Voor 41 van de gecontroleerde bedrijven zijn waarschuwingsbrieven gestuurd, en in 4 gevallen is er een besluit genomen.

De eerste bevindingen in de beheerfase gebieden zijn dat deze wijken bijzondere kenmerken hebben (ligging, particuliere woningvoorraad) waardoor een extra inzet op handhaving nodig is en blijft.

Voor de beheerfase is echter niet dezelfde capaciteit beschikbaar als voor de Inhaalslag.

Voor de integrale beheerorganisatie is voor de wijken Regentes/Valkenbos en Rustenburg/Oostbroek 9,6 fte beschikbaar voor alle diensten samen.

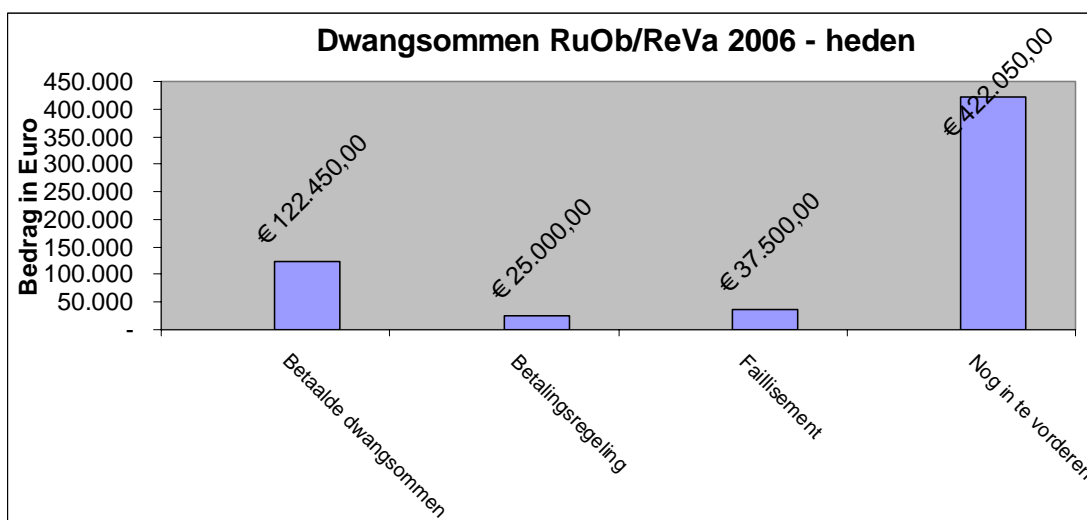
Uit de bovengenoemde resultaten blijkt dat het van belang is om onze resultaten en de leefbaarheid in de wijken te borgen door het continueren van de beheerfase.

Na een jaar beheerfase blijkt dat er toch enige terugval is. Door de huidige capaciteit is het niet altijd mogelijk om adequaat te reageren op meldingen of eigen constatering. Daarom is ervoor gekozen om periodiek met een groter aantal teams de achterstanden in deze wijken in te halen.

Dwangsommen

Wanneer eigenaren geen gevolg geven aan de aanschrijving wordt een dwangsom opgelegd (€12.500,00 of €25.000,00). In Regentesse/Valkenboskwartier en Rustenburg/Oostbroek is totaal €714.500,00 aan dwangsommen opgelegd. Tot 1 juli 2008 is hiervan €122.500,00 geïnd.

Met veel eigenaren is een betalingsafspraken overeengekomen of er loopt een gerechtelijke procedure.

Afb.3. Tabel ontvangen en openstaande dwangsommen

Conclusie na 1 jaar in Laak

Een Inhaalslag Handhaving was, gelet op de bevindingen in het eerste jaar, noodzakelijk. Panden die overlast gaven, of waarvan het gebruik brandgevaarlijk was, zijn in goede staat gebracht.

Huisjesmelkers die profiteren van illegale kamerverhuur worden aangepakt. Door het samen met de politie actief opsporen van hennepkwekerijen zijn ook veel onveilige situaties opgeheven.

De risico's op brand en/of ontploffing vanwege hennepkwekerijen zijn enorm.

De inspanningen kosten dus niet alleen geld (43 fte x €85.000,00 = €3,6 miljoen per jaar), maar leveren ook wat op. Het totaal aan ingevorderde dwangsommen, opgelegde bedragen vanwege uitkeringsfraude en beëindigde uitkeringen bedraagt circa €1 miljoen. Bedragen die Eneco terugvordert en die de Rijksbelastingdienst kan incasseren, zijn hierin nog niet meegenomen.

Belangrijker is echter dat het project Inhaalslag Handhaving aan bewoners laat zien dat het loont om een melding te doen van overlastgevende panden. Bewoners zien nu dat er binnen een week actie ondernomen wordt. Als daar prijs op wordt gesteld, kunnen bewoners een terugmelding ontvangen na de controle van een pand. Op deze manier ontstaat vertrouwen over en weer. Er wordt een basis gelegd voor verdere investeringen in de wijk.

Het project Inhaalslag Handhaving levert op die manier een belangrijke bijdrage aan de verbetering van de wijk. Om die reden zal in januari 2009 (na afronding van het project in Laak) het project gaan starten in de krachtwijken Transvaal, Schilderswijk en Stationsbuurt/Rivierenbuurt. Waar in elk van deze wijken als eerste gestart is, is nog niet bekend. Hierover is overleg met o.a. bewoners, betrokken woningcorporaties en politie.

Om nog doeltreffender te zijn, wordt de samenwerking met andere diensten versterkt, zowel intern als extern ((Rijks)belastingdienst, UWV, IB-Groep). Het Project Inhaalslag Handhaving wordt in 2009 verbonden met de Centra Jeugd en Gezin via het meldpunt van Den Haag OpMaat van de dienst SZW. Zorgsignalen worden gemeld bij het Meldpunt en wanneer het gezinnen betreft worden deze doorgeleid naar het CJG. Momenteel kunnen meldingen van de hele stad worden gedaan bij het CJG Laak, maar in de loop van de komende jaren zal dit rechtstreeks bij het front office van het CJG van het betreffende stadsdeel gemeld worden.

De start van het project in de krachtwijken, is ook het moment dat het project een nieuwe naam zal krijgen. Het project bestaat inmiddels 3 jaar en we kunnen daarom alleen al niet meer over een inhaalslag spreken. Binnenkort wordt u hierover nader geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
de wethouder van Bouwen en Wonen,

Marnix Norder